

1. Xun Joseph de regis, fient. K.C. Matth. 1, 18.
2. De Immanuele Matth. 1, 18, 23.
De Edesim 1 Joh 11, 2.
3. De amictu baptista. Matth. 3, 4. Mr. 1, 6
4. De veta. Baptista. Mat. 3, 4. Mr. 1, 6
5. Cantar. Sup monte. Mat. 5, 14.
6. De bedoris pui cura Eleemofyns. Mat. 6, 2
7. Petrona Anush. Vanitas. Mat. XV, 9.
8. De lignis, temporum, offeruntur. Mat. 16, 1-4
9. De Anstuf. Petri & Kasp. Hi. Mat. 16, 13-19. Inez.
10. Tu et thy fly. De. uventu. Mat. 16, 16.
11. De claris. hui. Mat. 16, 13.
12. De antitate. Clav. solis. & Cy. Mat. 16, 19
13. De Diabolo ^{Parabola} & solutus. Mat. 17, 24 &
14. Sanguis de oflorinis uirina. Mat. 20, 1-16
15. Vul. Hi congregatum volentes. Mat. 23, 37.
16. Chichulul. De haecomo Epti. Mat. 24, 14.
17. De otidagio. Hi. Mat. 24, 28
18. Ager sanguinis. Mat. 27, 3-11.
19. Tumba servatoris. Mat. 27, 60
20. De Ant. Judas. De. Mat. 28, 1. Mr. 16, 2.
21. De cura. murtor. & olei. Sancti. Mr. 6, 13. Luc. 2, 14 &
22. De Incarnatis. Mysterns. Luc. 1, 35
23. De Moxa. Hi. preservata.
24. De note. Iesu. Luc. 2, 21
25. De Mente. abpt. puentu. Luc. 7, 47, 48
26. ofobk. eigys. Luc. 8, 13.
27. Hi. curat. Sababthica. Luc. XV.
28. De Memora. nyepitka. Luc. XVI, 9
29. De. Luc. 16, 9
30. Luc. 16, 9.
31. De Laerjnis. Hi. Luc. XIX, 41.
32. De. Luc. 22, 78

80
R

+ 32. De

31a.

33

DISPUTATIO THEOLOGICA
SUPER

VERBA CHRISTI AD PETRUM,
SIMON, SIMON,
ECCE SATANAS EXPETI-
VIT VOS, UT CRIBRARET
SICUT TRITICUM, SED EGO RO-
GAVI PRO TE, NE DEFICIAT FIDES TUA: ET
TU ALIQVANDO CONVERSUS CON-
FIRMA FRATRES TUOS,

Luc. XXII, 31, 32.

OPPOSITA
INFALLIBILITATI, SIVE NON ERRANDI PRIVILEGIO
ROMANI PONTIFICIS,

Quam

DEI AUXILIO

INDULTU VENERANDÆ FACULTATIS THEOLOGICÆ
IN ACADEMIA REGIOMONTANA

Publica ventilationi subijcit

BERNHARD. von SANDEN,

SS. Theol. Doct. & P.P. Extraord.

RESPONDENTE

JOHANNE CASPAR OSUHLANDO,

Mulhuf, Pruff, SS. Theol. Stud.

IN AUDITORIO MAJORI

Anno M. DC. XCVII. die Jan.

Recusa, REGIOMONTI, Typis REUSNERIANIS, 1703.

DISPUTATIO THEOLOGICA

DE

VERBA CHRISTI AD PETRUM

SIMON, SIMON,

ECCE SATANAS EXPE-
LIT VOS, UT CIR-
CUMVALLATE

SICUT TRITICUM, SED EGO RO-
GAVI PRO TE, NE DEICIAT FIDES TUA: ET

UT ALIQUANDO CONVERSUS CON-
FIRMES FRATRES TUOS

ANNO MDCXXVII

OPPOSITA

INTALIBILITATE, SIVE NON ERRANDI PRIVILEGIO
ROMANI PONTIFICIS

DEI AUXILIO

EDIDIT VENERANDA FACULTAS THEOLOGICA
IN ACADEMIA REGIONOMONTANA

BERNHARD VON SANDEN

SS. Theol. Doct. & P. Buxtorf

IOHANNES CASPAR O SUEHLAND

ANNO MDCXXVII
IN AUSTRIAE REGIA
MAGISTRI SS. THEOLOGICAE

RECTORIAE PUBLICE UNIVERSITATIS

Οἱ δὲ συμπροέξαντο.

Luc. XXII. 31. 32.

Εἶπε δὲ ὁ κύριος, Σίμων, Σίμων, ἰδὼ ὁ Σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς, τὰ σκιάσαι
ὡς τὸν σίτον. Ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σε, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σε, καὶ
σύ ποτε ἐπιστρέψῃς, στήριξον τὰς ἀδελφούς σου.

Hæc verba Christi ad Petrum, subjunguntur in Luca post sermonem, quo Dominus contenti-
onem Apostolorum pro primatu, quæ post S. Cœ-
næ institutionem exorta fuerat v. 24 -- 28. repres-
sit, idque convenienti ordine; Non quidem, ut
fomenta & recidivum contentionis ablaturus insinuaret, quis futurus
esset eorum Caput & Princeps, quæ sunt verba Alph. Salmeronis
Tom. IX. Com. in Hist. Evang. Tract. 46; (hoc enim vel ver-
ba immediate præcedentia, quæ omnem omnino dominatum
unius in reliquos ab Apostolis removeant, refutant:) sed ut An-
tidota humilitatis & charitatis opponeret morbo ambitionis &
contentionis, quo æquæ Petrus ac reliqui Apostoli laborabant.
Redarguerat Christus Apostolos propter ambitionem, vino tam-
en & oleum admiscens eos laudaverat & commendaverat,
quod permanserint secum hætenus in his tentationibus, v. 28; & se eis
Regnum Cælorum largiturum, v. 29. & 30. promiserat. Ne ergo glo-
riarentur undecim Apostoli, & suis viribus tribuerent, quod soli
pene inter tot millia Judæorum dicerentur in tentationibus per-
mansisse cum Domino, ostendit, & eos, si non juvantis se Domini
opitulatione essent protecti, eadem procella cum cæteris potuisse
conteri, inquit Beda in h. l. Tom. V. Edit. Basil. A. 1563. Ad hæc,
paulo ante v. 21. & 22. proditorèm suum indicaverat, & væ eidem
minatus fuerat, ne igitur extollantur quasi magnum quiddam
A 2

Dialogo contra Pelag. Prosper lib. de Vocat. Gent. Beda in h. l. cum græcis codicibus constanter legunt: *Simon, Simon*, nisi quod Hieronymus alibi nomen Simonis tripliciter, & legat: *Aut autem Dominus Simoni, Simon, Simon*: Tom. VI. Oper. p. 106. Edit. Paris. A. 1643. sed sine fundamento ullo in litera textus. Videtur autem geminatio nominis SIMON singularem habere emphasin atque denotare, vel singularem animi affectum & benevolentiam in Christo Petrum alloquente, & de periculo eum monente, sicut & Martham compellabat, *Martha, Martha, sollicita es & turbata erga plurima*, Luc. X. 41; Vel acere reprehensionem, quam Petrus adeo præsumptiosus merebatur, sicut Dominus in via Damasci Paulo persecutori sui nominis obviabat, dicendo: *Saule, Saule quid me persequeris?* Actor. IX. 4. Vel simplicissime dicitur repetitionem nominis à Petro attentionem requirere, ut Gen. XXII. 11. *Angelus de Cælo clamabat Abraham, Abraham*, Gen. XLVI. 2. In visione nocturna audivit Jacob vocantem se & dicentem *Jacob, Jacob*: sic DEUS vocavit Moysen de medio Rubi: *Moses, Moses*, Exod. III. 4. & Samuelem in templo: *Samuel, Samuel*, I. Sam. III. 10. Sicuri & excitandæ attentionis fini inservit particula ecce, qua Christus se tale quid Apostolis dicturum innuit, de quo hætenus non cogitaverant. Hæc enim particula *ידע* & Hebr. *ידע* inter usus reliquos tum affirmationem exaggerat, ut Gen. I. 29. *Ecce dedi vobis omnem herbam, &c.* Gen. XVII. 20. *Super Ismaëlem quoque exaudivi te, ecce benedicam ei & Angelo, &c.* Ezech. XII. 8. *Quia locuti estis vana & vidistis mendacium, ideo ecce ego ad vos, dicit Dominus Deus: Tum attentionem ex rei cuiusdam mirandæ & insolitæ novitate excitat, ut Es. VII. 14. Ecce Virgo concepit, Luc. I. 31. Ecce concipies & paries filium, Matth. XXI. 5. Ecce Rex tuus venit, Luc. XVIII. 31. Ecce ascendimus Hierosolyman, &c.* Quem Christus nomine Simonis indiget obscuro esse non

potest. Theophylactus Comment. in Matth. X. p. 28. Ed. Bas. in Collegio Apostolico, tres numerat Simones, Simonem Petrum, Cananæum sive Gananitem, Matth. XIII. 4. & Simonem Proditorem Iscariotem dictum; sed rectius Drusus ad voces N. T. Comm. poster. p. m. 192. Judam quidem Patrem habuisse Simonem, unde Johann. XII. 4. & VI. 71. *Judas Simonis*, sc. Filius dicatur, ipsum tamen nunquam Simonem in casu recto dici. Usitatissimum alias hoc nomen erat apud Judæos & plures Simones non solum in sacra Scriptura, sed & apud Judaicos Autores memorantur. Græci in scriptione variant, legitur enim Σίμων, Συμεών & Σιμων, & videtur esse contractum *Σιμων* (quod auditorem notat) sicut Veteres Heth & Ain sæpe numero elidebant & Hellenistæ nomina Hebræa in græca transformabant; cui forte in latino respondet *Simo*. Vid. Drusus Comment. poster. l. c. & prior. p. 164. Hic ergo Christus Simonem compellat τὸν λεγόμενον πέτρον, Matth. IV. 18. X. 2. Filium Jonæ sive Johannidem, Joh. I. 42. & fratrem Andrææ v. 40. cui Dominus nomen Cephæ sive Petri impositum iri ibidem v. 42. promittit. Nam eundem & alias nomine Simonis vocabat, ut Matth. XVI. 16. *Beatus es Simôn Bar Jona*, Joh. XXI. 15. *Simon Johannis amas me*, & hoc nomine Petrus sæpius in historia Evangelica venit. Alloquitur Christus Petrum nomine proprio, ut se ipsum quis sit & quid ex se sit, intimus consideret; Nec Petrum ipsum vocat sed Simonem, ut admoneat, quod huic nomini suo respondere, seque in audiendo attentum præbere debeat. Quod enim hic arguatur Salmeron, Christum Simonis nomine Petrum vocasse, ut indicaret eundem tentatum fuisse & cecidisse quatenus Simon est; i. e. privata persona, non autem quatenus Petrus i. e. caput & fundamentum Ecclesiæ sive Papa; maxime adhuc controversum est, imo nullo nititur fundamento.

§. III. Sed cur potius ad Simonem Petrum Christus, quam ad alios Apostolos hæc verba direxit? Causa est in promptu, sive ad connexionem Lucæ, sive etiam ad Johannis antecedentia respiciamus. Apud Lucam præmittitur encomium Apostolorum perseverantium cum Christo & ampla Regni promissio. Cum autem Petrus reliquis audacior existeret, & forte Christi promissis insolentior redditus esset, sicuti hanc suam *ἡγεμονία* (ut eam vocat Chrysostomus Orat. de negat. Petri Tom. VI. Oper. Ed. Paris. A. 1642. p. 526.) non solum alibi sed & imprimis hic abunde exferuit; Ideo Christus id, quod ad omnes spectabat, speciatim Petro minabatur, Q. d. O Petre magna præsumis de tuis viribus, sed latet te, quantum vobis omnibus, imprimis tibi impendat periculum, *Ecce Satanas, &c.* Hanc causam compellationis Petri reddunt Doctores Ecclesiæ Basiliius Cæsareæ Cappadociæ Episcopus, Homil. XXII. de Humilitate. *Verum, inquit, quoniam arrogantius dixerat, etiamsi omnes scandalum patientur in Te, ego tamen nunquam scandalum patiar, & prolapsus in negationem lapsu institutus ad pietatem--Christi virtute servatus est, qui etiam ipsi, quod postea corrigi prædixerat, inquit, ecce Satanas, &c.* Tom. I. Oper. p. 474. Ed. Paris. A. 1638. Chrysostomus Homil. LXXXIII. in Matth. XXVI. Duplex crimen erat (Petri) tum quia repugnavit ac resistit, tum quia cæteris se ipsum præposuit, imo vero etiam tertium non parvum crimen eum commississe dixerim, *ὅτι τὸ πᾶν εἰς αὐτὸν ἀπέδωκε* quia totum sibi imposuit; i. e. est viribus suis nimium confisus. His igitur mederi omnibus volens (Dominus) cadere illum permittit, ac ideo cæteris prætermittis ad eum orationem direxit, dicens, *Simon, Simon, ecce Satanas expedit vos, &c.* H. I. p. 70r. Ed. Comt. Et Theophylactus in h. l. *Ad Petrum verba hæc dirigit, quia reliquis audacior erat, & probabile est superbuisse in his, quæ à Christo promissa erant, idcirco & reprimit eum, dicens*

Sa-

Satana quidem fuit multum studium contra vos, ego autem rogavi pro te. p. 254. Ed. Bas. Sed & ex contextu præcipue Johannis & ex prædictionis complemento apparet Christum ideo specialiter ad Petrum sermonem dirigere; tum quia Petrus solus quæsiverat, Domine, quo vadis? seque cum ipso iturum & mortem subituum promiserat; tum quia gravius quam ceteri Apostoli erat peccaturus non solum à Domino fugiendo, quod fecerant reliqui, sed & negando, quod peccatum fuerat ipsius proprium. Curnam, inquit Chrysostronus loc. modo cit. se omnes expetiit, non dixit: pro omnibus rogavi? patet hinc, quod paulo ante dicebam, quia vehementius eum (Petrum) tangens & ostendens multo pejorem esse ejus lapsum, ad eum convertit orationem, p. 702. Ed. Commelin.

§. IV. Progredimur ad verba ipsa Salvatoris nostri, quæ ita sonant: *Satanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum. Singula verba sunt emphatica & attentæ consideratione digna, nam neque frustra particula attentionem & admirationem excitans Ecce commati huic præfigitur. Autorem & causam principalem imminentis tentationis, Satanam nominat, atque ἀσποδον & DEI & fidelium hostem intelligit; Nam licet omnes qui adversantur divinæ voluntati Satanae dici possint, (ut monet Origenes Hom. XV. in Jesum Nave, Tom. I. Oper. lat. Edit. Basil. A. 1557.) & ipse Petrus olim audiebat à Christo: *Vade post me Satana, Matth. XVI. 23. κατ' ἀντινομασίαν ἀγγέλῳ Σατᾶν, II. Cor. XII. 7. nomen hoc tribuitur: Hic enim est iste ἀντικείμενῳ ἢ ἐναντιῳ, sicut hæc vox omnium optime interpretatur. Σάταν λέγεται ὁ ἀντικείμενῳ, inquit Theophylactus in cap. XII. Matth. לשון איבה Satān significat inimicum, ut Drusius ex Davide Grammatico Comm. post. ad voces**

N. T.

N. T. cap. X. p. 193: Vid. & Hieron. lib. de Nominibus Hebræis & alibi: Favet huic originationi sacer Codex. Sic enim Zach. III. 1. dicitur; *Et Satanam ad dextram ejus* כַּשְׂמַיִם ut ad-
versetur ei: Theodoretus lib. de Curand. Græc. affect. serm. de
 Diis & Angelis, & Irenæus lib. V. adv. hæres. Satanam *Apostata-*
tam interpretantur, & videntur vocem hanc deducere à שָׂטָן
 vel שָׂטָן quod *deficere* significat, ut Nun sit Heemanticum: Et hæc
 derivatio Satanæ recte competit, prior tamen magis trita & magis
 congruit sensui ipsius Petri, qui eundem *ἀντιδικον* vocat, I.
 Petr. V. 8. Justino vero, qui Dial. cum Tryphone p. 259 Ed. Com-
 mel. græca terminatione σατανᾶς inductum compositum putavit
 ex שָׂטָן שָׂטָן & נָשׂ, תַּרְיָם הָיָה, sive שָׂטָן, facile, tanquam in
 Lingva Hebræa hospiti, hic error condonari potest. Hic ad-
 versarius humanæ salutis ἐξητήσατο, expetivit, ut Vulg. habet,
 vel ut Tertull. lib. de fuga in persecut. Cyprianus lib. IV. Ep.
 4. Prosper. lib. de Vocat. gent. c. 9. verterunt, *postulavit*, aut
 secundum Ambrosium in Ps. XLIII. *expostulavit*. Nam vox hæc
 est ex ἀπαξ λεγόμενοις in S. Codice Primitivum tamen ejus ἀίτησις
 in significatione *mendicandi*, sive *petendi* vel precibus submissis
 vel cum impetu, sive juri nitatur, sive consuetudine, &c. sæ-
 pius occurrit. Vid. Joh. Conrad. Dieterici Illustramentum N.
 T. p. 62. & seq. Apud Græcos Autores notat *exposcere vel depo-*
scere aliquem ad pœnam. Sic Isocrat. in Trapez. εἰάν ἢ μηδὲν
 τέτοιον ποίῳ παρ' ὑμῶν ἐξαιτέην. Demosthenes dicit se ἐξαιτέειδαι
 ἐπὶ Φιλίππῳ ἢ ἐπὶ Ἀλεξάνδρῳ. Plutarchus de Oraculorum de-
 fectu εἶπας ἰχθυοὶ ἢ βίατοι δαίμονες ἐξαιτέμνοι ψυχὴν ἀνθρώπινην
 περιχωμένην σώματι: Ita quoque dicitur ἐξαιτέην πρὸς Βάσιανον
exposcere ad torturam. Vid. Budæus in Lexico p. 53. & 54. Gerhar-
 dus in Harm. p. 1207. apposite monet notare hanc vocem *exposce-*
re ad duellum vel singulare certamen, quemadmodum gladiator
 aut hostis aliquem à Rege deposcit, ut certamen cum ipso ineat;

B

quod

quod Goliathum fecisse legimus, I. Sam. XVII. 8. qui tanquam
 ⲛⲓⲛⲓ ⲛⲓⲛⲓ duellator, ein Mann / ein Kämpfer / (ut red-
 didit Lutherus edit. A. 1534.) è castris Philistæorum prodiit.
 Hæ significationes vocis hujus omnes huic loco congruunt. Sa-
 tanas enim depoposcit Apostolos ad pœnam tanquam jus in
 eos habens propter peccatum, postulavit sibi dedi tanquam per-
 dulus ad pœnam trahendos, postulavit etiam à DEO, ut sibi
 liceret certamine singulari cum Apostolis congregari & tentatio-
 nibus velut fiduculis eos divexare, sicut olim Jobum ad tenta-
 tionem poposcerat & impetraverat, Job. I. II. II. 5. Equidem
 Beda existimat diabolum non proprie à DEO petiisse, ut per-
 mitteret sibi tentare Apostolos, dicitque expetere justum ad ten-
 tandum, non quia à DEO facultatem petat, sed quia id valde
 desiderat. *Satanæ, inquit, Comment. in Luc. XXII. Tom. V. p. 480. Edit. Basil. expetere bonos ad cribrandum, est ad afflictio-
 nem eorum malitiæ astibus anhelare. Quo enim eorum tentatio-
 nem invidens appetit, eo illorum quasi probationem deprecans petit,*
 &c. Nihil tamen obstat quo minus verbum ἐξῆρθωτο proprie
 accipiamus. Cum Satanæ studium & insidias nocendi nobis
 satis perspectas habeamus. *Nam adversarius vester diabolus
 tanquam Leo rugiens circuit, querens quem devoret, inquit Pe-
 trus superata hac tentatione, Epistola II. 8. Optat omnes cade-
 re qui se sentit præ omnibus cecidisse, dicit Maximus Taurin. Ho-
 mil. II. de Jejun. Quadrag. p. 207. in Heptade PP. Ed. Paris. A.
 1661. Et inde orare jubemur: Ne inducas nos in tentationem,
 Matth. VI. 13. Limitatam tamen Satanæ hinc esse potestatem
 recte cum Beda ex petitione hac colligimus. Cum Satanæ ex-
 petivit eos tentare, docet nullius fidem à diabolo, nisi Deo permitten-
 te tentari, dicit Beda loco modo citato. Hinc recte Augustinus
 tentandi, inquit, voluntatem diabolus habet, in potestate autem nec
 ut faciat habet, nec quomodo faciat, lib. XI. de Genes. ad Lit. cap. 27.
 p. 669.*

p. 669. Tom. III. Ed. Bas. A. 1569. & hoc respectu lib. XI. de C. D. cap. I. *potestatem Satanae, egenam potestatem vocat*, p. 605. Tom. V. Ed. cit. Differit hac de re late & eleganter Tertullianus lib. de fuga in persecut. cap. 2. *Nihil Satanae, inquit, in servos DEI vivi licebit, nisi permisit Dominus, ut aut ipsum destruat per fidem Electorum in tentatione victricem, aut homines ejus fuisse traducat, qui defecerint ad illum. Habes exemplum Jobi -- Sic & in Apostolos facultatem tantationis postulavit, non habens eam nisi ex permisso: siquidem Dominus in Evangelio ad Petrum; Ecce, inquit, postulavit Satanas ut cerneret vos velut frumentum. -- Nec in porcorum greges diaboli Legio habuit potestatem, (Matth. VIII. 31.) nisi cum a DEO impetrasset, tantum adest ut in oves DEI habeat: possum dicere porcorum quoque setas tunc fuisse apud Dominum numeratas, nedum capillos Sanctorum, &c. p. 969, Ed. Paris. A. 1608.*

§. V. Dicitur autem Satanas postulasse non Petrum tantum sed omnes Apostolos, hoc fine, ut eosdem cribraret, ut id quod in Juda proditore Domini jam obtinuerat, & in illis omnibus assequeretur. Sentiebat enim jam eorundem ministerio & praedicatione Regnum suum destructum iri, & cum jam lucratus esset *silium illum proditoris, Judam*, animus ipsi accrescebat fore, ut reliquos quoque abjecta sequela Christi in suas pertraheret partes. Et hoc est quod dicit Christus: *Satanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum;* *συνιάσαι* est concutere, agitare instar tritici in cribro, sicut Christus ipse metaphoram mox explicans addit, *ὡς τὸν σῖτον*. Raro haec vox apud Graecos autores occurrit. Attamen *σῖνον, συνιάσειον* significat *cribrum* apud Hesychium & *συνιάσειον* est *concutere*, exponit enim *νοσηνεύσαι & σῖσαι*; p. 839. Ed. Schrev. Glossariū vetus *συνιάσειον* dicit esse *ποταμίαν τῆ σῖτος* *detrimētū tritici*. Respondet

Hebræo גַּרְרָה quod occurrit, Amos IX. 9. ubi LXX. verterunt
 λιμῶν, quod *ventilare* & proprie glumas & paleas à fru-
 mento separare notat, (sed καταρχησιῶς, nam sequitur
 mox vox cribrum notans כברה) Paris significationis est גַּרְרָה
 quod ipsum sæpe per λιμῶν vertitur, alibi per ἄγορας-
 πίξεν, ἀπαλλοτριῖν, καθυβρίξεν. Syrus reddidit per גַּרְרָה *com-*
miscere, grana enim dum cribrantur, permiscetur & confun-
 duntur. Sensus igitur est: Satanæ à DEO postulavit sibi per-
 mittere, ut tentationibus suis vos, Apostolos, agigaret, concu-
 teret, sicut triticum in cribro vel vannocircumagitur, inde
 Chrysostomus & Theophylactus locis supra cit. σινιάσαι expo-
 νunt παράσαι, βλάσαι, θρομβήσαι, πειρᾶσαι. Et Cyprianus Ep.
 VIII. ad Presbyteros & Diaconos, ut vexet vos. Quemadmo-
 dum autem in cribratione grana quædam ob vehementem
 concussionem excidunt, & cum paleis & pulvere simul pere-
 unt: Ita vult dicere Christus, Satanæ postulavit, ut vos non
 solum agigaret & concuteret, sed etiam dispergeret & perde-
 ret, ut tentationibus ex mea passione orituris fidem vobis
 penitus excuteret, sicque gratia DEI & salutis æterna non
 solum totaliter, sed etiam finaliter excidatis. Apra hæc est
 Metaphora, qua non solum studium Satanæ fideles con-
 cutiendi & perdendi, sed ipsum DEI consilium & intentio, quæ
 ipsas tentationes has in piorum bonum & emolumentum diri-
 git, exprimitur. Opposita enim sibi sunt opera DEI & diabo-
 li, diabolus fideles expetit cribrare ut perdat, DEUS permittit
 hoc ei, ut eosdem repurget & cernat (sicut vocabulum hoc Ter-
 tullianus, Ambrosius & Prosper reddunt.) Hinc alia cribran-
 di ratio DEO, alia diabolo tribuitur: Illa salutem nostram, hæc
 perniciem intendit. Sic non solum Christus dicitur habere
 τὸ πλῆρον *ventilabrum vel palam in manu sua ac purgare*, Matth. III.
 12. Verum etiam DEUS Amos IX. 10. inquit: *Ece ego præcipiam*

ut cribretur inter omnes gentes Domus Israel, quemadmodum cribra-
tur aliquid in cribro & non cadet lapillus in terram. Metaphora cribri,
inquit Hieron. in h. l. significatur ipsa terra Israel, cujus margines
DEUS magnitudine sua utraque manu tenens, quasi cribrum huc illuc-
que concutiet, ut paleis ac sordibus peccatorum concussis, i. e. labore &
calamitate exagitatis, & in terram cadentibus, & gladio morien-
dibus, purum remaneat, quod in horrea condatur, p. 124. Tom. V.
Edit. Paris. 1643. Per lapillum, quidam intelligunt granum,
quod sit durum instar scrupuli & lapilli: At Joh. Tarno-
vius Comm. in h. l. p. m. 237. putat Prophetam de una meta-
phora transire ad aliam, (quod in S. S. intrequens non est) à
metaphora feminis & agri ad metaphoram domus & lapilli,
utrique enim fideles comparantur. Huc quoque digitum in-
tendit Ambrosius in Pl. XLIII. ubi ita scribit: Sicut triticum si ven-
tilatur, & à paleis separatur, mundum est, si autem ventilatum non fue-
rit, mundum esse non poterit, sed est paleis concretum & permixtum: Ita
etiam homo nisi tentationibus fuerit ventilatus fragilia quoque veluti
paleas a se non potest separare. Unde etiam ad Petrum dictum est, Si-
mon, ecce Satanas exposulavit, ut ventilet vos sicut triticum. — Ven-
tilatur Petrus, ut Christum negare cogatur. Incidit in tentationes,
quadam locutus est, quasi plena palearum, sed locutus est verbo ut
fundatior esset affectu, denique stetit & paleas suas lavit — Cogitur
autem & adversarius Sanctos Domini ad sua damnare. Dum
enim tentat, meliores reddit. Conversus est Petrus ad bonam fru-
gem, & ventilatus est sicut triticum, ut esset ille cum Sanctis Domini unus
panis, qui nobis esset alimentum. Dum enim Petri actus legimus, Petri
precepta cognoscimus, fit nobis vita aeterna & salutis alimentum. Hæc
Ambrosius p. 291. Tom. II. Oper. Ed. Paris. An. 1642; qui tamen
caute hic legendus, nam & ipse paleas quasdam, dum Petrum
excusare nititur, admiscet, & propterea, tacito licet nomine,
ab Augustino tract. LXVI. in Joh. p. 417. Tom. IX. Edit. Basil.

refellitur. Comparantur in Scripturis sacris cogitata hominum cribro, dum Sirac. XXVII. 5. dicitur *ἐν σείσματι κοσκίνας διαμίνε κοπρία. ἕως σκῦλα ἀνθρώπων ἐν λογισμῶ αὐτῶν.* In concussione cribri remanebunt stercora, sic aporia sive perplexitas hominis (ita legit Vulgatus inverso forte ordine pro κοπρία) in cogitatu illius. Alii legunt σκῦβαλα, quæ vox notat rejectamenta, quæquiliæ, proprie quasi κοσκίνας ut notat Eustathius in Etymologico h. e. *mice, quæ canibus projiciuntur* (quo sensu vox hæc quoque reddenda erit, Philipp. III. 8.) Et sensus loci hujus est: Sicut dum percutitur & agitur cribrum, farina per foramina delabitur, in cribro vero remanent furfures & sordes: Sic mens hominis concutitur variis cogitationibus, præsertim in afflictione & tribulatione, sæpe lætæ & bonæ cogitationes delabuntur, ac post omnem mentis agitationem in ea nihil remanet nisi anxietas & mœstitia. Ad aliud cribri genus, diversum à priori, Siracides respicit, nempe in quo farina, calx aut aliæ res quæ purgantur decidunt, rejectamenta autem remanent. Varia enim cribrorum genera olim fuisse & hodie esse vulgo natum est. Vossius in Etymologico duplex memorat cribrum, farinarium, quo succreta farina secundarium panem efficit, alterum pollinarium, quo farina decussa panem efficit primarium candidumque, p. 164. Insinuant hæc discrimen bonorum & malorum: Sic enim & hypocritæ tentationum cribro agitati ob bona hujus seculi, fidem, DEI gratiam & salutem æternam abjiciunt, atque hac ratione deterius servant, præstantius amittunt. Pii vero & vere credentes in tentatione fidem, Dei gratiam & salutem æternam retinent, honores, divitias & voluptates hujus seculi abjiciunt, sicque deteriori rejecto præstantius servant. Hoc loco autem Christus procul dubio magis respicit ad posterius cribrorum genus ac proinde magis ad locum Amos, quam Siracidis. Quemadmodum enim in concussione cri-

cribri pulvis excidit, triticum vero non læditur, sed purgatur: sic per tentationem Judas instar glumæ aut pulveris fuit abjectus, sed reliqui Apostoli instar tritici manserunt; Ad tempus quidem à Christo defecerunt, sed per conversionem mox ad ipsum redierunt, adeoque nec fide, nec DEI gratia, nec salute æterna finaliter exciderunt, idque vi & efficacia intercessionis Christi, ut statim addit.

§. VI. Nam postquam ostenderat Dominus hætenus, unde timere debeant, nunc subjicit, unde Apostoli sperare Deoque confidere debeant. Sed ego, inquit, rogavi pro te, ne deficiat fides tua. Satanæ postulationi opponit suam orationem, Satanæ conatibus suam protectionem. *Cur non dixit, ego non dimisi, sed ego rogavi?* quærit Chrysostom. Homil. cit. & Resp. *Humilius jam loquitur ad passionem iturus, ut humanitatem suam demonstret. Et propter infirmitatem discipulorum, qui nondum decentem de ipso existimationem habebant.* Ex verbo ἰδὲν θῆν Augustinus colligit Christum hæc verba, post orationem suam *προαγγέλλων*, Joh. XVII. descriptam protulisse, quippe in qua non solum pro Petro & Apostolis, sed etiam pro omnibus per verbum ipsius credituris v. 20. quam efficacissime orat. Verum jam tum & vice plus simplici Christus, in privatis & occultis precibus, quibus assidue vacabat, pro dilectis suis Apostolis apud Patrem cœlestem oraverat; Ad hæc verbum præteriti temporis usitata scripturæ phrasi pro paulo post futuro ponitur, ut Gen. XX. 3. Matth. IX. 24. Joh. XVII. 4. &c. Quid autem? Num pro Petro solo oravit? Nonne omnes indigebant hac Christi oratione? Uti que pro omnibus oravit, Joh. XVII. 9. *Ego, inquit, pro eis (Apostolis) rogo: Non pro mundo rogo, sed pro his, quos dedisti mihi custodire, & nemo ex iis perit, nisi filius perditionis, ut scriptura impleatur, &c.* Et in proxime præcedentibus dixerat, Satanam non solum Petrum, sed etiam reliquos Apostolos ad cribrationem

tionem postulasse, cumque paulo post jufferit, ut Petrus conversus exemplo suo, i. e. reliquos Apostolos & alios in peccatum prolapsos & per pœnitentiam ad DEUM conversos erigat & confirmet, precatio hæc omnes attinebat. Sic Ignatius Ep. ad Smyrnenfes: *Jesum Christum, dicit, deprecatum esse Patrem suum, ut non deficeret fides Apostolorum, non quod non sufficeret custodire eam, sed gaudens de Patris eminentia ipsum deprecatus est pro eis.* Tom. XI. BB. M. PP. p. 29. Et Augustinus libro Quæst. V. & N. T. qu. 75. *Quid ambigitur? pro Petro rogabat & pro Jacobo & Johanne non rogabat, ut cæteros taceam? Manifestum est in Petro omnes contineri, rogans enim pro Petro pro omnibus orasse dignoscitur, semper enim in præposito populus aut corripitur aut laudatur.* Tom. IV. Oper. Ed. Bas. Nam & alias Petrum typum sive personam gestare totius Ecclesiæ agnoscit. Vid. Disp. nostra in Matth. XVI. 19. §. III. Præcipue tamen & singulariter pro Petro rogavit, quia ille acrius erat à Diabolo impugnandus ac gravius quam cæteri in Dominum peccaturus, non solum in desertione & fuga, quam cum reliquis Discipulis susceperat, Matth. XXVI. 56. sed & in triplici abnegatione Christi. Exponit hanc causam diserte Chrysostomus cit. Homil. 85. in Matth. *Ego rogavi pro te, & c. hoc ut vehementius cum tangeret dicebat, significans causam ejus multo peiorem esse aliorum Discipulorum casu, ac ideo majori etiam cum patrocinio indigere,* p. 701. Ed. Commel. Ego, vult dicere, rogavi, ne deficeret fides tua, illa scilicet, ob quam te olim beatum pronunciaui, ob quam petram appellavi, super quam ædificaturus essem Ecclesiam meam, contra quam portæ inferorum nunquam essent prævalituræ, Matth. XVI. Quia in parte Christus, quem Pater semper audit, exauditus est; Nam etsi ad tempus fidem perdidit Petrus, mox tamen in pœnitentia eandem recepit, atque ad finem usq; vitæ servavit, ut cum Paulo gloriari posset: *Fidem servavi,* II. Tim. IV. 7. Moverit hic quæ-

quæstio de Effectu orationis Christi in Petro, num talem habuerit ut fides ejus non deficeret in abnegatione Christi? Pontificii defecisse charitatem, defecisse fidei confessionem, sed ipsam fidem non defecisse in corde, ore negasse Christum, corde retinuisse, dicunt. Ita Salmeron, Maldonatus, Jansenius & alii. Eadem sententia Calvini & Buceri Comm. in h. l. Bezae Homil. XV. in passion. & aliorum quorundam; Grotius in h. l. τὴν ἐνέργειαν τῆς πίστεως labefactatam fuisse & extinctam, ἔξω quidem labefactatam sed non extinctam esse dicit. Sanior tamen procul dubio est Nostratum sententia, quæ statuit Orationem Christi capiendam esse de defectu fidei finali, à qua Petrus Christi precibus fuerit præservatus, ne in æternum periret, aut cum Juda desperaret, sed ut per pœnitentiam conversus ad Christum salvus fieret. De cætero quod fides salvifica non manserit in Petro abnegante manifestum est. Vera enim fides & confessio sunt intime sibi conjuncta juxta Ps. CXVI. 10. II. Cor. IV. 13. imo confessio sub gravi interminatione cuilibet fideli injuncta, Matth. X. 33. II. Tim. II. 12. Petrus vero Christum non tantum non est confessus, sed insuper etiam negavit, ergo veram fidem non habuit. Vera fides Christum recipit, Joh. 1. 12. abnegatio Christum repudiat. Ergo vera fides non potuit cum abnegatione Christi in corde Petri simul consistere. Denique ubi conversione opus est ibi aversio præcessit. Defecit ergo fides Petri *salvifica totaliter, sed non finaliter.* Hæc est quoque piorum Veterum sententia. *Non dixit ut non neges, sed ut non deficiat fides tua, ut non prorsus sive finaliter pereat ἄσκη μὴ τίλειον ἴσοδῶδες.* Cura enim ipsius atque favore factum est, ne Petri fides omnino evanesceret, inquit Chrysostom. Hom. LXXXIII. in Matth. *Fidelior factus est Petrus, postquam fidem se perdidisse deservit, verba sunt Ambrosii serm. 47. ut citantur in Jure Canonico c. fidelior distinct. 50. Etiam pro Petro Pater rogatur, ne deficiat*

G

fi

fides ejus, ut negantis infirmitati vel dolor saltem penitentia non abesset, quia fides in eo non desiceret quod peniteret. Hilarius lib. X. de Trinit. p. 252. Ed. Paris. A. 1652. Conspicue didicit (Petrus) quod quemadmodum, cum in pelago mergeretur dextera Christi relevatus est, ita & in scandalorum fluctibus cum propter incredulitatem periculum ipsi immineret Christi virtute servatus est, Basilius Hom. XXII. de Humil. Tom. I. Oper. Vid. August. Tract. LXIX. in Joh. Tom. IX. Oper. p. 416. Ed. Basil. 1569. ubi acriter in eos qui Petrum excusare audent, invehitur: Hisce alios adhuc adjungere possemus, & ex ipsis Pontificiis & Reformatis, quos citat Gerhardus in Harm. Cap. 174. p. 121. plures invenies apud Bertium in libro, cui titulus: *Hymenaus desertor*, sive de Sanctorum Apostasia.

§. VII. Quo vero Petrus fructum orationis Christi, finemque, ad quem cribrationem hanc Satanæ dirigebat DEUS, eo melius cognosceret, addit: Et tu aliquando conversus, confirma fratres. Pontificii, & qui eis frigidam suffundit Grotius verbum ἐπισήψας per Hebraïsmum exponunt & putant idem notare quod iterum, qua significatione respondet Hebræo כּוּשׁ quod a LXX. Ps. LXXI. 20. vertitur ἐπισήψας ἐζωπολόᾱς με, iterum vivificasti me, & v. 21. ἐπισήψας παγκράδισ̄ας με, iterum consolatus es me. Ita & alibi sæpè. Verum quamvis alibi obtineat iste Hebraïsmus, hic tamen locum non habet. Obstat enim Syrus Interpres, qui ita habet. Et tu in tempore הִתְחַוֵּה convertere & confirma fratres tuos, interposito ut noter, participium ἐπισήψας non adverbialiter accipi. Præterea emphasis illa, iterum, jam latebat in particula וְ, quæ hanc sententiam cum priori connectit; Quid vero opus erat eam bis adhiberi. Denique nec aliter intellexit Petrus, qui lapsum & conversionem prædici videbat, atque utrumque negabat futurum: Nec aliud Eventus docet, cum Christus unico aspectu Petrum convertit & confirmavit. Ne quid

quid dicam de Veteribus, quorum nullus eo modo vocem con-
 versus, sed omnes de conversione à peccato ad pœnitentiam
 accipiunt, ut ex supra adductis testimoniis apparet. Quidam
 Syriaca & Arabica versione inducti in verbo *ἁδελφούς* manda-
 tatum latere volunt distinctum à mandato confirmationis fra-
 trum, ut Matth. XXVIII. 19. Ast in græco non novum præ-
 ceptum tradi, sed ad antecedentia respici clarum est, quasi dicat
 Dn, Tu ergo Petre, quando per DEI gratiam, virtute hujus meæ
 intercessionis à peccato abnegationis per veram pœnitentiam
 fueris conversus, tunc confirma fratres tuos: Hujus enim in-
 tercessionis virtute Petrus convertebatur. Quod eleganter ex-
 ponit Chrysostomus Homil. sæpius cit. *Magnum, inquit, do-
 gma hinc discimus, quod videlicet nullo modo hominis voluntas
 sufficiat, nisi auxilio superiori roboretur, quodque nihil lucrari po-
 terimas à superiori patrocinio, si voluntas nostra repugnat, quo-
 rum alterum Petrus, alterum Judas confirmat, &c.* Idem dogma
 Augustinus passim contra Pelagianos urget. Particula *πρὸς* ex-
 tra controversiam tempus illud præcipue notat, quo Christus
 conversus respicit Petrum. *Et recordatus Petrus verborum Do-
 mini. Quia priusquam gallus cantet, ter me negabis, & egressus
 foras flevit amare,* Luc. XXII. 61. Confirmatio Fratrum dum
 Petro injungitur, per fratres præcipue quidem Apostoli reliqui,
 non tamen soli, sed in genere omnes fideles tentationibus Sat-
 tanæ, mundi & carnis exagitati, & ex infirmitate graviter lapsi
 in peccata varia, intelliguntur. Nam in primodiis Ecclesiæ,
 illi qui postea Christiani dicti fuere (quod nomen primum An-
 tiochæ ortum esse colligitur ex Act. XI. 26.) propter fidei &
 charitatis vinculum dicti fuere *Fratres*, ut Joh. XXI. 23. Act.
 XI. 1. & ab Apostolis in Epistolis passim: Hos confirmare ju-
 betur Petrus, verbo scilicet & exemplo suo: Ne & ipsi pro-
 pter peccata desperent, sed vera pœnitentia ad Deum converfi

eadem, quæ Petrus vi precum Christi obtinuerat, sperarent. Verbo dum mox Spiritu S. pleno festo Pentecostes pœnitentiam prædicavit: Quærentibus enim Judæis, quorum corda conacione Petri pungebantur, quid faciemus Viri fratres? Petrus respondet: pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque in nomine J. C. in remissionem peccatorum, Act. II. 37, 38. Et appositæ sunt die illa animæ circiter tria millia, v. 41. Hos ergo confirmavit Petrus verbo Evangelii, quod illis prædicavit, quod & fecit, Act. X. in domo Cornelii & alibi, & in I. Epistola V. 8. docens sobrietate & vigilantia & fide Satanæ resistendum. Exemplo dum pœnitentibus omnibus in exemplum propositus est. *Nec pœnitentia ejus in memoriam scriberetur, nisi profuisset aliquid pœnitenti*, inquit Pacianus epist. III. ad Sympronianum Bb. Magnæ PP. Tom. III. p. 62. Sicut enim Paulus se tanquam exemplum proponit omnibus peccatoribus pœnitentiam agentibus, I. Tim. I. 15, 16. -- Ita idem procul dubio fecit Petrus. Hinc Theophyl. in h. l. verba Christi sic exponit: *Tu pœnitentiam agens lachrymasque fundens & negationem vitans, fias etiam aliis fidelibus typus, ut convertantur, ne desperent.* Hoc Petri exemplo quoque usi Catholici contra Novatianos, ut constat ex Theodoro, qui lib. III. de Hæret. Fabb. c. 5. inter alia inquit: *Optimis Pastoribus metuenda Domini accusatio videbatur. O Pastores, quod confractum erat non colligastis -- Et hos juxta Domini præceptum confirmandos: Dominus enim magno Petro dixit: Simon, Simon expetivit, &c. His consiliis Novatus non acquievit, sed palam contradixit non oportere, dicens, salutem illos consequi qui abnegassent, perinde faciens, ut ii, qui agrotos medicamentis uti prohibent.* H. I. Tom. IV. Oper. Ed. Paris. A. 1642. p. 229. Tantum de vero & genuino dicti hujus sensu.

§. VIII. Nunc videamus atque examinemus Pontificiorum, præprimis Bellarmini, Oraculi hujus falsas partim etiam in-

ineptas explicationes & detorfiones, Scilicet illi verba Salvatoris, quæ immediate subjicit Interdicto de non ambiendo primatu & dominatione in reliquos, ita capiunt, quasi iisdem Monarcha reliquorum designetur Petrus: prædictionem vero lapsus & conversionis Petri, infallibilitatis eidem & Successoribus ejusdem concessæ argumentum esse volunt; Atque ita directe scopo & literæ textus contradicunt. Ita enim Bellarminus lib. I. de Pontif. Rom. cap. 20. *Christus pro Petro singulariter orans, clarissime ostendit Petrum fore Principem & Caput Fratrum.* Huic & assentiuntur alii: Burgenfis, Jansenius Salmeron, Didacus Stella, Cornelius à Lapide & alii in suis Comment. Sed hæc nullo negotio diluuntur. Nam Christus non solum pro Petro, sed etiam pro reliquis apostolis, imo pro omnibus per verbum ipsorum credituris oravit, ut §. VI. evictum dedimus. Ergo ex Oratione pro Petro non potest Monarchicus ejus primatus deduci. Quod singulariter & præcipue pro Petro oravit, non arguit Monarchicam ejus Eminentiam, sed gravius periculum & graviolem lapsum. Adhæc, si ex speciali pro Petro intercessione aliquis primatus Petri deduci posset, is non foret primatus Monarchicæ potestatis, quippe quem Christus paulo ante in genere omnibus Apostolis, ac proinde etiam Petro derogaverat, sed tantum primatus honoris & dignitatis: Neque tandem à Petro ad Papam liceret argumentari. Sicuti autem de Monarchia hac Petri ejusque Hæredis Papæ sufficienter in ante editis Disput. super Matth. XVI & Joh. XXI actum fuit: Ita nunc infallibilitas Ejusdem examinanda venit. Hanc Bellarminus lib. IV. de Pontifice cap. 3. ex. h. l. ita asserere conatur. *Dominus, inquit, his verbis duo privilegia impetravit Petro. Unum ut ipse nunquam possit veram fidem amittere, quantumvis tentaretur a Diabolo: Alterum ut ipse tanquam Pontifex non posset unquam docere aliquid contra*

fidem, sive ut in Sede ejus nunquam inveniretur, qui doceret contra fidem: Ex quibus privilegiis primum fortasse non manavit ad posteros, secundum sine dubio manavit ad posteros sive successores. Prius privilegium Augustini, Chrysofomi & Theophylacti testimoniis confirmat: Alterum auctoritate Lucii I, Felicis I, Leonis Magni, Agathonis, Nicolai I; Leonis IX, Innocentii III, adeoque VII. Pontificum, quibus & Theophylactum, Chryso-
logum & Bernhardum superaddit, corroborat. Ut tamen ingenuè & candide hic rem egisse videatur Bellarminus, non dicit hanc esse omnium Catholicorum sententiam & expositionem, sicuti alias facere solet. Sed fatetur ultro h. l. varie exponi & quidem tribus modis. *Prima expositio*, dicit initio cap. cit. est quorundam Parisiensium supra citatorum, quod Dominus hic oraverit pro Ecclesia universali sive pro Petro, ut qui totius Ecclesie figuram gerebat & hoc impetrasse, ut fides Catholice Ecclesie nunquam deficiat. -- *Altera expositio* est quorundam, qui hoc tempore vivunt, qui docent Dominum orasse hoc loco pro perseverantia solius Petri in gratia DEI usque ad finem. -- *Tertia expositio* vera, quod Dominus duo privilegia (modo enumerata) Petro impetraverit. Nihilominus tamen perversa & hic agit fide Bellarminus, sicut ei hic Joh. Launojus Parisiensis Theologus epistola ad Jacobum Bevilaquam, quæ est part. V. Epist. VI, p. 402. & seq. larvam detraxit & eundem jure optimo perstringit. Nam primo ex Parisiensibus supra cit. scilicet cap. II. §. *Secunda sententia*, duos tantum nominaverat, Joh. Gersonem & Jac. Almainum; At Launojus præter hosce. 8. numerat Parisienses Theologos, S. Thomam, Bonaventuram, Thomam, Valdensem à Martino V. approbatum, Petrum Alliaco, Joh. Brevicoxam, Nicolaum Clemangium, Cyprianum Benetum, & Franciscum Victoria. Parisiensibus adjunxerat Bellarm. Alphonsum de Castro & Adrianum VI, Papam; Launojus autem iterum 8. alios adhuc ad-

addit: Leonem IX, Goffridum Viterpiensem, Gvilelmum Okamum, B. Vincentium Ferrerium, Nicolaum Tudescum dictum Panormitanum, supremum Franciscanorum Ministrum apud Odaricum Raynaldum, Joh. Driedo, Antonium Cordubensem. Deinde, alteram sententiam, (quam nos supra confirmavimus) dicit esse quorundam sui temporis, eandemque refellit. Sed dissimulat expositionem hanc esse antiquorum Patrum Ecclesiæ, eamque à maxima Doctorum parte & sua ætate & post illam fuisse approbatam. Id luculenter demonstrat laudatus Launojus cit. Epistola, in qua quatuor expositionum hujus loci constituit classes; Et in prima statim, ubi alteram Bellarmini i.e. nostram explicationem ponit, præter Concilia duo, Carthaginense & Mileviranum, Patres atque Ecclesiasticos Doctores XXXVII, adducit: Tertullianum lib. de fuga in persecut. cap. II. Cyprianum Epist. VIII. ad Presbyteros & Diaconos & lib. de Orat. Dominica. Hilarium Pictaviensem lib. I. de Trin. & lib. X. Basilium Cæsareensem Homil. XXII. de Humil. Ambrosium in cap. XXII. Lucæ, & in Ps. XLIII. Chrysostrum Homil. LXIII. it. Homil. de Verbis Jeremiæ cap. 10, Homil. LXXXIII. super Matth. & apud Nicætam in Catena super Matth. XXI. Palladium in Dialogo de Vita Chrysostrum, Innocentium I. Epist. ad Carthaginense Concilium, Augustinum Epist. CCLII. ad Joh. Episc. contra librum Pelagii, it. lib. de Corrept. & Gratia cap. VI. lb. cap. XII. Comm. in Ps. CVIII. & in Ps. CXVIII. Conc. XV. denique libro II. contra Julianum cap. CCXVII. Autorem Qq. ex N. T. apud Augustinum qu. 75. Cyrillum lib. XI super Joh. Leonem M. serm. III. de Anniversario die Assumpt. ad Pontif. & serm. II. de Natali Apost. Petri & Pauli. Prosperum Epist. ad Rufinum, it. lib. contra Collatorem cap. XXXV. Theodoretum lib. III. de Hæreticis Fabb. c. 5. Bedam in cap. XXII. Lucæ, Theophylactum in h. l. Oecumenicum in h. l. Euthymium in h. l. Quorum PP. omnium verba legantur apud

apud Launojum; partim etiam supra adducta jam sunt, unde ea repetere hic superfedemus. Hisce ex scholasticis, & aliis etiam Bellarmini æqualibus, Launojus addit, P. Damianum, Drogonem Ostiensem Epif. & Cardinalem, magistrum sententiarum, Innocentium III, Hugonem Cardinalem, Albertum M. B. Thomam, Bonaventuram, Autorem glossæ interlinearis, Nicolaum Liranum, Gvill. Okamum, Dionysium Carthusianum, Thomam, Cajetanum Cardinalem, Joh. Major, Joh. Arboreum, Joh. Benedictum, Joh. Gagnæum Parisienses, Dominicum Bannes, Joh. Maldonatum, Andr. Copensteinium. Qui omnes hanc nostram sententiam ex Patrum supra adductorum testimoniis suo confirmant calculo, & à quibus Bellarminus pervulgatam, optimam & præcipuam hujus loci explicationem discere potuisset: Sed hos studio se ignorare simulat; Imo hoc ipso, ut idem Parisiensis Theologus eidem exprobrat, vel suos æquales & socios Maldonatum, Gabrielem à Porta & Stephanum Menochium Societatis JESU, quiq; in secunda hac deprehenduntur fuisse sententia, negat, & adversatur tum temporis Romæ sedenti Pontifici Alexandro VIII. qui Augustini dogmata omnia, inter quæ & hæc de Petro sententia toties incalcat, vindicaverat & asseruerat.

§. IX. Denique expositionem tertiam, in qua Dominus duo privilegia Petro impetravit, unum pro se, alterum pro successoribus, Autori nulli tribuit Bellarminus. Ex quo recte idem Parisiensis Doctor colligit, expositionem hanc plane esse novam, eamque aliam sui à Bellarmino architectum non habere. Ipse tamen, Cardinalis expositionem, quæ nova est, veram esse dicit, cæteras quæ antiquiores sunt ut falsas repudiat. Tum expositionis hujus tertiæ pars prior est secunda expositio, quam Bellarminus nonnullis tribuit, qui suo tempore vivebant. Præterea Bellarminus expositionem suam tertiam sic ex duobus

ador-

adornat privilegiis, quasi Patres, Chrysoſtomus, Auguſtinus, Theoph. Proſper, inter ſe de induſtria con venerint, ut alii verba Lucae de priori privilegio, alii de poſteriori intelligerent. *Egregium vero inventum*, inquit Launojus, *cujus opera Bellarm. memoratos Patres cujuſcunq; alterius verborum Lucae interpretationis fautores & adſtipulatores reddere non veretur. Sic autem ex Patrum testimoniis mapalia facere, quam absurdum in Theologicis & periculofum eſſe quis non videt?* At Bellarminus, *non negant*, inquit, (ſcilicet Patres, Petrum tanquam Pontificem non poſſe, vi privilegii hujus, unquam docere aliquid contra fidem) *neque negare poſſunt, niſi velint plurimis atis Patribus contradicere.* Cum tamen ante Chryſoſtomum & Auguſtinum, ſecundum ipſum Bellarminum, nullus reperiatur, qui verba Lucae de tali privilegio intellexerit; Bellarminus ne unum quidem aſſert vel adferre poteſt: Tantum abeſt, ut plurimos alios Patres nominare poſſit, quibus Chryſoſtomus & Auguſtinus poſſint contradicere. Lucii enim I. & Felicis I. Pontificum, qui hoſce praecerunt, Epistoſtae a Bellarmino adductae, eodem judice (ſcilicet lib. II. de Rom. Pontif. c. 14.) incertae ſunt & certis aliunde obſervationibus ſuppoſitae, imo verba eorundem longe aliter eſſe capienda docet Launojus. Chryſoſt. vero & Auguſtinum, voluiſſe futuris poſt ſe Patribus contradicere, absurdum & ridiculum eſſet dicere. Divinaſſent illi prius, futuros eſſe aliquando Patres, qui verba Lucae de ſecundo privilegio intelligerent: Profecto male divinaſſent. Nam e Patrum nube tota nullus eſt, qui verba Lucae eo modo, quo Bellarminus, interpretetur. Sic Bellarmini ſtrophas detegit Launojus cit. epistoſta, hoc addens epiphonema: *Ergo vide, quibus ineptiis ille, Bellarminus, ſuas implet paginas, eundemque & hoc nomine perduellionis ſ. violat e poſſeſſionis Fidei & Decreti Concilii Tridentini, quod Seſſ. IV. juxta unanimem PP. conſenſum ſcripturas eſſe interpretandas ſtatuit, reum agens.*

D

ſ. X.

§. X. Possent hæc sufficere retundendæ & rejiciendæ falsæ Bellarmini hujus dicti expositioni. Verum ut eo dilucidius ejusdem absurditas pateat, singulatim privilegia hæc, quæ vi hujus dicti, Petro tribuit, videamus. Primo dicit impetrasse hic Petrum, *ut ipse nunquam posset veram fidem amittere, quantumvis tentaretur à Diabolo.* Sed privilegium hoc nullum esse facile patet. Primo quidem ex textu nostro: Eadem enim facilitate, qua ex priori versus parte infallibilitatem Petri Romanenses asserere conantur, eadem ex altera parte vicissim hæc destruitur, atq; obinet hic illud Rabbiorum: *Nulla est obiectio in Lege, que non habet solutionem a latere.* Deinde si Christus hac sua intercessione Petro impetrasset aut impetrare voluisset absolutam in fide infallibilitatem, consequens fuerit, Petrum post has Christi preces nunquam errasse. Sed posterus dici nequit; erravit enim Petrus & quidem gravissime in abnegatione Christi, Joh. XX. 9. neque fidem habens nuntiis resurrectionis Christi, & propterea increpatur. Luc. XXIV. 11. Præconceptam de terreno Christi regno opinionem retinuerat, adhuc Act. 1. 6. Imo post ascensionem Christi & largitionem Spiritus S. Petrus reprehensibilis fuisse perhibetur, accusatusque à Paulo, *quod non recte ad Evangelii claritatem ambularet, quodque gentes sua auctoritate ad judaizandum impelleret,* ad Gal. II. 14. Ergo utique Petrus errare potuit in fide, & falsum est Bellarmini assertum; *Petro Dominum impetrasse, ut non posset unquam cadere, quod ad fidem attinet, & aliquid amplius Petro concedi quam donum perseverantiae, quod omnibus commune est.* Deniq; ex ipsius Bellarmini assertis, contrarium sequitur: Concedit enim Petri defecisse charitatem in abnegatione Christi: At secundum ipsius hypothesin, charitas fidei salvificæ forma est, remota autem & destructa forma res ipsa utique perit. Excipit

Bel-

Bellarminus: Pro perseverantia omnium Apostolorum rogavit Christus, Joh. XVII. 9. non erat igitur ratio, cur bis pro Petri perseverantia oraret? Quæ vero est absurditas Christum bis pro Petri perseverantia orasse, Est adhuc hodie ad dextram DEI & interpellat pro nobis, Rom. VIII. 24. I. Joh. II. 1. non semel tantum, sed infinitis vicibus. Deinde invertimus argumentum; Christus oravit pro omnibus electis, & tamen aliqui electorum in fidei & morum controversiis dijudicandis errant. In stat porro: Dominus hic speciale aliquid impetravit Petro, perseverantia autem in gratia est donum commune omnium electorum. Recte; speciale tamen illud quod Petro obtinuit, mox indicatur: *Tu autem conversus, &c.* Scilicet speciale Petri peccatum, & majus quidem reliquorum Apostolorum peccato specialem requirebat gratiam: Atq; hoc donum est peculiare quod Petro communicatum, in aliorum utilitatem, quo reliqui minus graviter lapsi, & ad DEUM conversi in fide sua non mediocriter confirmati sunt. Denique cum dicit, tale quid Petro concessum, quod etiam ad Successores ejus pertineat, petit manifeste τὸ ἐν ἀρχῇ. Et, si donum perseverantiæ non pertinet ad Petri Successores, ut ipse Bellarminus concedit, ergo nec donum infallibilitatis, quia hoc illo majus secundum eundem esse creditur.

s. XI. Alterum privilegium Petri Successoribus, Pontificibus Romanis, infallibilitatem in rebus fidei promittit, *ut in Sede ejus nunquam inveniretur, qui doceret contra fidem.* Verum & hoc privilegium neque in verbis textus, neque in expositione Doctorum Ecclesiæ antiquorum, neque in experientia ipsa fundamentum ullum habet; unde nullum & fictitium esse cognoscitur. Nam primo Christus hic non loquitur de fide doctrinæ, sive de doctrina fidei, quam qui habent perire etiam possunt; sed de fide justificante & salvifica; propterea enim Satanas expetebat Apostolos, ut cribraret eos tanquam triticum

i.e. ut fidem eorum concuteret, & penitus excuteret, ut non amplius in frumento Dominico locum haberent, sed tanquam paleæ, ad instar Judæ in æternum abjicerentur. Quomodo ergo hæc ad fallibilitatem in doctrina Successorum Petri quadrant? Secundo Bellarminus ipse Parisiensium explicationem hoc modo retellit: *Dominus pro illo rogavit, cui ait: Et tu aliquando conversus; At hoc certe non potest Ecclesie toti convenire, nisi dicamus totam Ecclesiam esse aliquando pervertendam, ac postea iterum convertendam.* Hoc ita posito, Bellarmini verba in Bellarminum retorquemus. Dominus pro illo rogat, cui ait: Et tu aliquando conversus: Ergo debent omnes Petri Successores Christum aliquando negare & post converti: Ast hoc non concesserit Bellarminus; unde mox dicit, verba hæc convenire Petro ut privatæ personæ & esse personale donum. Tertio unde probabit Bellarminus donum hoc infallibilitatis concessum Petro transire & derivari in ejus Successores, & Pontifices Romanos, eosdemq; solos Petro succedere? Vid. Disput. in Matth. XVI. 19 §. XVII. Præterea; Sic Christus hac sua intercessione successoribus Petri donum infallibilitatis impetravit, utique etiam reliquorum Apostolorum Successoribus illud donum impetravit: Connexio est manifesta. Nam Christus non solum pro Petro, sed etiam pro omnibus Apostolis oravit, Joh. XVII. 9. cum omnes ad cribrationem à Sathana fuerint postulati; Consequens non concedunt Pontificij, cum solius Petri in Sede Romana Successoribus hoc privilegium tribuant, ita ut etiam ipsius Petri in Sede Antiochena Successoribus illud derogent. Confer. Disp. citata & altera in Joh. XXI. 15, 16 §. XVIII. & sequ.

§. XII. Sed & ita argumentamur contra Bellarminum: Si Christus hic orasset, ne Pontifices R. unquã in fide errarent, non fuisset exauditus, nec impetrasset quod petiisset. Consequens non solum absurdum est, sed etiam impiũ &

blas-

blasphemum, Joh. XI. 42. Hebr. V. 7. Consequentia probatur ex Historia, quæ abunde testatur Pontifices R. in quæstionibus fidei & morum consultos & Decretalibus Epistolis Ecclesiam docentes, proindeque, ut loquuntur, *è Cathedra loquentes*, à veritatis tramite deviasse. Sic Eleutherius sive quisquis alius Rom. Pont. literas pacis misit ad Montanistas & postea revocavit, ut testatur Tertullianus lib. contra Praxeam cap. I. p. m. 844. Victor ob sententiam excommunicatoriam in Asianos Episcopos latam, acerbe reprehensus legitur à cæteris Episcopis apud Eusebium lib. V. H. E. cap. XXIV. Stephanus, qui in oppositum Cypriano errorem incidisse videtur, omnium hæreticorum baptismata, sive in nomine Trinitatis, sive secus collata (sic enim mentem ejus intellexerunt Cyprianus & Firmilianus) approbans. Sec. IV. Liberius *tædio victus exilii & heretica (Arianorum) pravitate subscribens Romam quasi victor intravit*, scribit Hieron, in Chronic. Eodem Sec. Damasus improbam professionem fidei Vitalii Apollinaristæ comprobavit, atque *ἐκ ἀπλόων*, *ex simplicitate* tuit deceptus, unde & postea eandem revocavit, ut testatur Gregor. Nazianz. Epist. altera ad Clenodium. Sec. V. Innocentius I. ep. XCIII. inter Augustinianæ Tom. II. Oper. ad Episcopos Concilii Milevitani definit, *parvulis necessariam esse Eucharistiam*, quam tamen sententiam Patres Tridentini sub anathemate damnant. Sess. XXI. can. 4. Sec. VI. Vigilius Papa impulsu jussuque Theodoræ Imperatricis doctrinam Eutychianam approbavit, ut constat ex Liberato. Denique Honorius Monotheleta fuit & à sexto septimoque Concilio Gen. damnatus, ut eorum acta testantur. Equidem varia hic Bellarminus lib. IV. de Pont. R. cap. 8. & sequ. excipit, hosque omnes à crimine hæreseos purgare conatur, sed frustra neo labore, ut inter alios ostendit Lud. Elias du Pin, Parisiensis Doctor de antiqua Ecclesiæ disciplina Dissert. Historica V. §. 3. Idem confirmatur ex recentiorum

tiorum Pontificum pugnantibus inter se definitionibus. Veritas enim cum una sit, nunquam potest secum invicem pugnare, nec potest aliquo tempore falsum esse, quod aliquando verum fuit. Hoc autem Pontificibus recentioribus usu sæpe venisse ut contraria definirent, & unus alterius acta rescinderet, haud ignorare possunt, qui in Jure Canonico paululum versati sunt. Exempla hujus rei vid. ap. du Pin c. l. §. 4. Accedunt ipsorummet Pontificum fallibilitatis suæ confessiones, inter quas memorabilis est illa, (quam laudatus Doctor Parisiensis §. 5. ex Tom. VI. Specilegii Dacheriani protert,) Gregorii XI, qui in testamento suo ita profitetur: *Volumus, dicimus & protestamur ex nostra certa scientia, quod si in Consistorio, in Concilio, vel in sermonibus, vel in collationibus publicis vel privatis ex lapsu linguae, aut alias ex aliqua turbatione, vel etiam letitia inordinata, aut presentia Magnatum, ad eorum forsitan complacentiam, seu ex aliqua distemperantia, vel inadvertentia, aut superfluitate aliqua, dixerimus erronea contra Catholicam fidem, quam coram DEO & hominibus, ut tenemur, præ cæteris profite-mur, colimus, & colere cupimus; sed forsitan adherendo opinionibus contrariis fidei Catholicae scienter, quod non credimus, vel etiam ignoranter, aut dando favorem aliquibus contra Catholicam religionem obloquentibus, illa expresse & specialiter revocamus, detestamur & habere volumus pro non dictis.* H. I. Tandem ignotam fuisse Bellarminianam dicti hujus explicationem, quin in univèrsum non errandi privilegium, quod Ep. R. tribuitur, per X. & amplius Secula ex Historia Ecclesiastica ad oculum patet. Si enim solus Pontifex pro infallibili omnium controverfiarum Judice habitus fuisset; Cui usui fuissent Concilia, imprimis Oecumenica? Quid opus erat Ecclesias Pastoribus orbari ad cogenda Concilia, quorum Judicium non pluris fieri deberet quam unius Episcopi Romani. Et quare ipsi Pontifices
Ro-

Romani, ad causas Ecclesiasticas finiendas Synodos petierunt convocari? Sic Liberius ad Athanasii causam dijudicandam Synodum petit à Constantio; Innocentius Synodum fieri voluit ad causam Chrysoctomi examinandam; Leo ad causam Eutyctis retractandam, rescindendumque Latrocini Ephesini decretum, Synodum universalem necessariam esse duxit. Sic & alii. Hoc sane Episcopi illi Rom. nunquam egissent, si quidem se pro infallibilibus controversiarum Judicibus habuissent. Denique si infallibilitas Romani Præsulis fundamentum ullum in scripturis haberet, certe damnandi forent omnes illi, qui ab ejusdem judicio dissensere, illudque insuper habuere. Sic omnes Episcopi Asiatici, qui se opposuerunt Victori in controversia celebrandi Paschatis essent inculpandi. Hoc tamen non fit, sed Victor potius ab Irenæo propter excommunicationem Episcoporum Asiaticorum corripitur. Euseb. lib. V. H. E. c. 24. Similiter, si tempore Stephani comperit fuisse R. P. non posse errare, Cyprianus & Africani Præsules, nec non Dionysius aut alii Orientis Episcopi in Stephani sententiam pedibus ivissent, nec disciplinam suam in rebaptizandis hæreticis contra ejus autoritatem mordicus retinuisent; Certe Augustinus hac de re agens lib. II. de Baptismo c. 5. supponit eos illæ fide & charitate, in re à Concilio nondum determinata, à Stephano dissensisse. Ipsum quoque Concilium Africanum in Epist. ad Cælestinum Papam asserit minus posse errare Concilium provinciale in judicio quam Romanum Pontificem. *Nisi utique, inquit, sit aliquis qui credat unicuilibet nostrum posse DEUM inspirare judicii justitiam & innumerabilibus congregatis in Concilium Sacerdotibus denegare.* Pand. Canon. Eccl. Gr. Beveregi Tom. I. p. 676. Eadem est sententia Concilii V. Generalis Collat. 8. Tom. V. Concil. Concilii Basileensis à Pontifice Eugenio IV. approbati & pro Oecumenico declarati, Epist. Synodica Tom. XII. Concil. Addi potest Synodi Constantiensis Sanctio, quæ Concilium Papa superius esse definivit; quod verum esse non potest nisi Pontifex errori sit obnoxius. Agmen claudere possunt tot Academicarum, Parisiensis, Herfordiensis, Cracoviensis, Viennensis, Coloniensis, &c. tot Theologorum celeberrimorum decreta, Pontifici R. infallibilitatem abjudicantium, quæ legi possunt, apud Launojum part. I. Epist. IV. ad Barilonium & du Pin de Antiq. Disc. Eccl. Dissert. V. §. 7. & ult. Quæ in contrarium asseruntur à Bellarmino peculiari discussione vix digna esse videntur, & maxime sunt testimonia suppositiva, vel quæ id non dicunt, quod eos dicere vult, vel etiam sunt officiose & per exaggerationem, ut loquitur du Pin, prolata.

§. XIII. His expeditis facilis quoque suppetit responsio ad Consecrati-
um illud quod Bellarminus, una cum aliis, Salmerone, Barradio, Cornelio
à Lapide &c, elicit ex verbis, *Tu conversus confirma fratres tuos*, lib. I. de Pon-
tificie R. c. 20. *Petrum fore Principem & Caput fratrum suorum*. Rationem ex-
ponit lib. IV. de P. R. c. 3. *Confirmare fratres convenit homini ut caput est &
Princeps aliorum, ideo transit ad Successores; & paulo ante: Ecclesia semper
indiget à quo confirmetur, cujus fides deficere non possit*. Frustra enim hæc di-
euntur: Nam confirmandi officium non arguit nec præsupponit Primatum
Monarchicum. Dicit Apostolus se misisse Timotheum ad Thessalonicenses
eis τὸ ἐνεχθῆαι ad eos confirmandos, I. Thessal. III. 2. At, num propterea
Timotheus est Princeps & Monarcha Ecclesiæ? Act. XV. ult. dicitur de Paulo
pertransibat Syriam & Ciliciam ἐπιστηθῆναι τὰς ἐκκλησίας. Num hoc no-
mine Paulo tribuitur Primatus? Apoc. III. 2. Angelo Ecclesiæ Sardicensis di-
citur ἐνεχθῆναι τὰ λοιπὰ. Nec tamen in Ecclesia Sardicensi, sed in Romana
Principem & Monarcham Ecclesiæ quæri vult Bellarm. Denique de fidelibus
promiscue di. ἐνεχθῆναι τὰς κληρίας, Jacob. V. 18. Ergo omnes fideles erunt
Pontifices. Multo minus ex demando confirmandi munere infallibilitas ab-
soluta inferri potest, alias sequeretur omnes omnino fideles illud donum ha-
bere, cum omnes jubeantur sese invicem in fide ἐνεχθῆναι. Ecclesiæ quidem
semper indiget aliquo à quo confirmetur, sed hoc officium nec soli, nec semper
Episcopi Romani præstant. Non soli, quia Spiritus S. in verbo Evangelii lo-
quens & per ministerium Ecclesiasticum efficaciter agens hoc confirmationis
munere salutariter fungitur. Nec semper, quia Pontifices R. inventi sunt
apostatale à fide tam doctrinæ quam cordis salvifica; quomodo ergo alios in
fide potuerunt confirmare? Si converti à peccato non convenit Petro, nisi
quatenus fuit persona privata, adeoque ad Successores non transit, ut ipse fa-
teatur Bellarm. qui ergo immediate sequentia *Confirma fratres* ad Successores
referri potest? Coeteram confirmatio illa de qua Christus hic loquitur, sit vera
bo Evangelicæ consolationis, exemplo piæ conversationis & his similibus: At
nullum horum Monarchicum dominatum vel absolutam in fide infallibilita-
tem infert. Concludimus itaque verbis Lucæ Burgensis: *Mandat Christus
Petro officium non dominandi, sed confirmandi in bono fidei spei
& charitatis.*

TANTUM,

753962

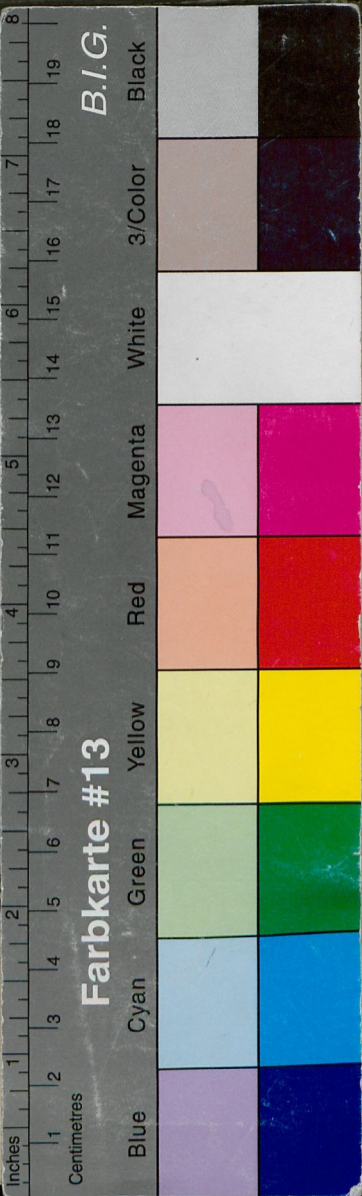
ULB Halle 3
001 854 02X

Sb.

2

VD 12

Ha.

33

DISPUTATIO THEOLOGICA

SUPER

VERBA CHRISTI AD PETRUM,

SIMON, SIMON,
ECCE SATANAS EXPETI-
VIT VOS, UT CRIBRARET
SICUT TRITICUM, SED EGO RO-
GAVI PRO TE, NE DEFICIAT FIDES TUA: ET
TU ALIQUANDO CONVERSUS CON-
FIRMA FRATRES TUOS,

Luc. XXII, 31, 32.

OPPOSITA

INFALLIBILITATI, SIVE NON ERRANDI PRIVILEGIO
ROMANI PONTIFICIS,

Quam

DEI AUXILIO

INDULTU VENERANDÆ FACULTATIS THEOLOGICÆ
IN ACADEMIA REGIOMONTANA

Publicæ ventilationi subjicit

BERNHARD. von SANDEN,

SS. Theol. Doct. & P.P. Extraord.

RESPONDENTE

JOHANNE CASPAR O S U C H L A N D O,

Mulhuf, Pruff, SS. Theol. Stud.

IN AUDITORIO MAJORI

Anno M. DC. XCVII, die Jan.

Recusa, REGIOMONTI, Typis REUSNERIANIS, 1703.